

És ha egyszer házasok leszünk,
a bűnt akkor se mossuk le magunkról,
bűnösök lesznek a gyerekek,
bűnösek közös szavaink, tárgyaink,
a könyvespolcon a Biblia. És
bűnös lesz a nyelv is, a nyelv, amely
talán egyedül bírja a szenvedést,
hiszen (rajtunk kívül) mindent el kell bírnia.

Vörös István

AUTÓS TEMETÉS

A Sanyival már vagy két napja ásunk. Pedig ásni nagyon utálok. De Sanyi se igen van ezzel másképp. A telep, ahová több mint egy hete kihozott minket a főnök, nincs sehol. Egyszerűen nem tudom megmondani, hol van. Pesten biztos nincs, mert idefelé láttam a kocsiból az áthúzott Budapest táblát, ami azt jelenti, hogy kijöttünk a városból. Meg különben se a pesti oldalon vagyunk, de hát nincs ez a hely Budán se. Körben mindenféle hegyek látszanak, de falu nincs a közelben. Házak azonban akadnak itt-ott elszórva ezen az inkább sík, alig hullámzó területen. A főnök azt mondta, hogy csak pár napra kell jönnünk, kettőt alusztok, állította, de már vagy két hete itt vagyunk. Nemrég szerezte meg ezt a kopár dombhátat, és azt mondta, nekünk csak egy kis rendet kell itt csinálnunk. Nos jó, csináljuk is, van itt egy picit faház, amit nem gyűjtöttek fel a fiúk, mikor a telep ostroma volt, abban alszunk a Sanyival.

Hogy miféle ostrom? Ó, hát semmi komoly. Ez amolyan nyugdíjastelep volt, nénikék, bácsikák hétvégi telkecskéi gyümölcsfákkal, pálinkafőzővel, unokáknak kitett gumimedencével. Amikor a főnök kinézte a területet, hogy itt végre lesz valami, a fele magától elpucolt, és elfogadta a vételárat, amit ajánlottunk neki. A többi vén marha azonban nem. Ellenálltak. Tiltakoztak. Akkor a fiúk kijöttek egy hétfőn, és felgyűjtöttek egy-két bodegát. Szerencsére nekem nem kellett bekapcsolódnom, nem nagyon bírom az ilyen gyors munkákat, meg aztán abban se vagyok biztos, hogy igazunk van-e. Márpedig nekem szenvedélyem az igazság. Következő hétvégén aztán körbejártak, és fele árat ígérték a leégett telkekért, de a többiért is. Akkor már csak egy család tartott ki, a főnök, aki nem egy erőszakos ember, rájuk hagyta. Maradjanak, ha akarnak. Most is ott éktelenkedik a telep kétharmadánál egy külön kis kerítés meg a házacska, ahová a vén majom a feleségével elsáncolta magát. Lehet, hogy légpuska is van náluk. Pedig főlöslégesen keménykednek. Csak nem képzelik, hogy mi bántalmaznánk őket? Ha nem, nem. Később már semmit se fog érni a telkük, állítja a főnök, de ez már az ő bajuk.

Lehet, hogy majd gépek jönnek. Gépek. Hamarosan. Most egyelőre mi vagyunk itt, a Sanyi meg én. Először le kellett bontanunk a belső kerítéseket. A területünkön az utca is megszűnik, csak az erdő felől vezet be a maradék az öregek telkéig. Út egyetlen házzal. Addig a pontig kerítés zár le mindent. Ők szabadok. Mi szögesdróttal kerítjük be magunkat. A kis házban jól elférünk Sanyival. Két éjszakáról volt szó, de ki

bánja, legyen 22. Rengeteg konzervet kaptunk. Lejárt dobozos sört dögvével. De az hülyeség, hogy lejárt volna, pont ugyanolyan, mint a többi dobozos sör. Szar. Keserű. Iszom, mert mindenki azt issza. Ki kell vágnunk a fákat, lebontani a maradék házakat és elégetni mindent, ami éghető. Ez azért hülyeség. Most van virágzás. Három napja egy gyönyörű kis rózsaszín barackfát kellett kivágnunk. Én sírtam. A fa is. Délután felhívtam mobilon a főnököt, hogy hagy várjunk, amíg elvirágoznak, úgy humánusabb. Este kijött, káromkodott, de azt mondta, hogyha ezt meguntuk, akkor tőle csinálhatunk mást is. Különben elégedett volt, hogy jól haladunk. Az öregek háza egy kis dombon van, ott vitt mellettük az út is, azt mondta, ide, szorosan a használhatatlan telekhatárra, egy óriási gödröt képzel el. Nem mélyet, csak széleset, a lenti résszel hozzuk egy magasságba a talajt. Te, jobb lett volna inkább a fákat vágni, mondta Sanyi, mikor a főnök elment, de azért nem haragudott. Minden munka egyforma.

Így aztán este felgyújtottuk ott a füvet, gondosan ügyelve, hogy az öregek telkére át ne terjedjen, de nekem úgy tűnt, mintha a bácsi az ablakból ennek ellenére kétszer ránk lőtt volna. Este valami kis ólomdarabot söpörtem ki a hajamból. Jót röhögtünk a Sanyival azon, hogy milyen gyengék az öregek. De ki tudja, miért, én valahogy megkedveltem az öreget e miatt a telitalálata miatt. Éjjel a nagyapámról álmodtam, akinek, azt hittem, már rég el is felejtettem az arcát. De nem. Erre nem. Ott volt, fölismertem világosan. És most ebben az idegen házban lakott itt a telkünk belsejében, már nem a nagymamámmal, hanem egy másik öregasszonnyal, de azért még így is nagyon megörültem nekik.

Reggel fölkelek, és mondom Sanyinak, hogy megyek az öregekhez. Mire Sanyi, hogy ne, bazmeg, mert a főnök megtiltotta.

Mit?

Hát hogy bántsuk őket.

Á, én nem bántani akarok. Ahhoz túlságosan remegős is már a kezem. Viszek egy lap dobozos sört, hogy hát ránk azért már mégse haragudjanak.

Kit érdekel, hogy haragszanak-e, kérdezte Sanyi, de fölösleges dolog volt, mert sejtette, hogy engem valamiért érdekel. Bár az álomról azért nem szívesen beszéltem volna neki.

Nem is voltak olyan közel, mint ahogy gondoltam. Hiába láttam a házukat, ha kiültem egy felfordított ládára a mi viskónk elé, eljutni hozzájuk elég bonyolult volt. A kaput oda állítottuk, ahol az egykori földút egy hete még letért egy kis kövesútról, ott tudtam csak kimenni, de hozzájuk az út túlsó fele, a megmaradt része vezet el, ami az erdőből jön, tehát meg kellett kerülni a mi hatalmas területünket, melyet jól körbefogott az egykori telkek meghagyott különböző külső kerítése. Igen ám, csakhogy amikor az erdő felé letértem, hogy megtaláljam az utat hozzájuk, egy nagy túskebokrosba futottam. A francba. A piccsába. Már rég dolgoznunk kéne. Sanyi meg nélkülem nem kezdi el az ásást. De akkor épp megláttam, hogy alig pár száz méter távolságban belefog. Nem távolodtam soha messze tőle, de már vagy félórája kerülgettem a két házat ebben a furcsa útvesztőben, amit létrehoztunk. Zsibbadt is a kezem a hülye sörök alatt, szívesen kivettem volna a tálcáról egyet, de akkor föl kell tépni a nejlonozást, és az egész szétesik. Bekiabáltam Sanyinak, hogy hozzon már egy sört nekem. Ő hozott is, a kerítés két oldalán állva ittunk. Én a bokrosra mutattam. Mért nem gyűjtöd föl? Kérdezte. Jó ötletnek látszott, de nem akartam, hogy az öregek újabb fenyegetésnek vegyék. Benyomtam a munkáskabátom zsebébe még egy külön sört, aztán elindultam a füves térségen a járást meglelni. Szerencsére cigi volt nálam. Elkelltem, mert ahol végre útra találtam, ott annyi hülye szemeteszák volt letéve, hogy majdnem elhánytam magam

a búztól. Mi a magasságos lehet ezekben? Az egyikben mintha apró férgek nyüzögtek volna, legalábbis a kék műanyag zsákon át ilyesmi derengett, jobb volt bele se gondolni.

Már egy turistajelzésen voltam. Egy rozsdás hordón gyík sütkérezett.

A közelébe osontam. Becéloztam, és sikerült a lábammal telibe találni. Valamikor szerettem focizni. A gyík rongyos zöld labdaként röppent fel egy közeli tölgycserje tejébe. Nem álltam meg röhögés nélkül. Valami furcsa kis állat bukkant fel azonnal. Mókus, pele vagy petymeg lehetett, és elkapta a rémült zöld férget, elroppantotta a gerincét, és már szaladt is vele valahová. Nyilván a gyerekeinek viszi, gondoltam, meg hogy már megint sikerült valami jót tennem ma reggel. Ha ugyan reggelről még beszélni lehetett, mert már nyolc felé járt az idő. Végre rá tudtam kanyarodni az útra, amiről azt sejtettem, hogy az öregekhez vezet. Így is volt. Furcsa volt ilyen messziről beérni alapjában véve a mi területünk belsejébe. Erre a keskeny kis útra, ami egész az öregek telkéig vitt, és ott a mi munkánk gyümölcsként véget ért. A már gazosodni kezdő utcára nem nyílt csak ez az egyetlen kapu, a többit mind beszögeztük, ledrótoztuk. Egyszerűen csak ki kellett volna nyitni az egyiket, és már itt is vagyok. Milyen marha voltam.

Az öregek bejárata előtt megtorpantam. Tulajdonképpen mit akarok? És ki hatalmazott föl rá? Semmit, senki. Kerestem a csöngőt, de nem volt sehol. Névtábla helyett helyrajzi szám. Hát annak se nagyon volt már értelme. Az egész kócerájt nem ez a szám tartotta fenn, hanem a főnök jóindulata. Zörgettem az ócska kapun. Alig hallatszott valami. Lenyomtam a kilincset. Nem volt bezárva. Hirtelen egy egész más világba kerültem. A ház felé bokorsor vitt. Sárgán virágzó aranyeső. Mögötte puszpáng. Hátrébb szürkés, tavaszi színbe öltözött öreg cseresznyefák. A mi telkünkre nem volt átlátás. Megéreztem, fogoly vagyok, az öregek foglya. Sok fa, sok növény. Tavasz. Madárdal. Egy csöpögő kerti csap. Virágzó krókuszok. Vagy mi ez a színes szar itt. Hogy csinálja a nyanya, hogy a kertje ilyen gondozott, mikor nappal nem is igen látjuk kint őket. Megnyugtató volt meghallani Sanyi csákányozását a közvetlen közelből. Te vagy az, kiáltottam oda neki.

Mi van, bejutottál? Én meg már azt gondoltam, hogy megszöksz.

Hová szöknék. És miért?

Azt hittem, félsz.

Nem tudtunk tovább diskurálni, mert hirtelen kivágódott az innen egész szépnek tűnő faház ajtaja, és kilépett rajta az öregember. Lépett? Kírontott. Kezében a légpuska, amit egyenesen rám fogott. Elmosolyodtam.

Mit akar?

Semmi rosszat, esküszöm. Egy kis ajándékot hoztam.

Maga odaátról jön, nem?

Ja. De nem a főnök küldött.

Magát lőttem meg tegnap? Ne haragudjon, nem gondoltam volna, hogy ilyen rendes.

Dehogy haragszom, bátyám. Hiszen azért jöttem, hogy megmondjam, nekem semmi bajom magukkal. Bár nem hiszem, hogy ellenállhatnak a főnöknek. Ő egy jobb világot épít. Mi ezt nem érthetjük meg. Én sem. Egy kis apróságot hoztam maguknak, toltam magam elé a tálca sört.

Hívd már be, apus, hallatszott bentről a néni hangja. Behívtak. Rongyszőnyegek, párnás székek, az asztalon reggeli maradéka. Mélybarna fény, egy kis szekrényre a kora délelőtti nap sugara hull, mintha a tegnap kivágott fák fűrészpora keringene itt még mindig. Olyan volt az egész, mintha egy kitömött macska belsejébe lépnek. Az öreg

átvette az ajándékot, feltépte, letett elém az asztalra egy doboz sört. Vagy inkább bort kér, kérdezte. Még a szomszédától kaptuk, tavaly. Nagyon jó bora volt, Olaszországból lopott pár tőkét harminc éve, azokat szaporította el itt, a minap maguk vágják ki az utolsót ebből a ritkaságból, ha nem csalódom.

Mért nem szóltak előbb? Mi már leálltunk. Megvárjuk a virágzás végét, megengedte a főnök.

Az már mindegy. És ki egyáltalán ez a főnök, kérdezte az öreg, a néni kis sós pereceket tett elém.

Hogy élnek itt egyáltalán? Hová járnak vásárolni? Ide már jóformán be se lehet jutni.

A néni fölnevetett. Maguk jól bekerítették minket, aranyoskám. De mi eddig se néztük, hogy mi van körülöttünk.

Ne is nézzék, kezít csokolom. Most itt a ház mellett, az út helyén, gödröt kell ásunk, valami kocsibeállót, ne tessenek megijedni. Ez a csákányozás már az, a Sanyi barátom dolgozik, láthatják, szorgalmasak vagyunk, halad a munka.

Jól van, nagyon jól, bólogatott az öreg.

Mi van jól?

Hát maguk is csak a dolguk teszik, már nem haragszom. Nem lett baja, amikor tegnap meglőttem?

Féltünk, hogy a végén még kihívják a rendőröket, mosolyodott el a néni, és intett, hogy a férje inkább bort töltsön nekem.

Azt ne is kérdezzék, hogy ki a főnök. Nem fontos. Olyan, mint bármelyikünk. Nincs benne semmi nagyképűség. Szerény. Rendes. Kurva rendes ember. Nagyon nehéz neki, mert mindenki ellene van. Annyi mindent mondanak róla. De a fele se igaz. Ha valaki mond valamit, oda se hallgassanak, azt még egymásnak se tessék elhinni.

Néztek rám, mint borjú az újkapura. Vagyis mint én néztem erre a sok új kapura, amiket mi hoztunk itt létre. Új, mert nem nyitható kapu. Lezárt kapu.

A ház többször egymás után megremegett. A Sanyi alighanem újra belefogott a csákányozásba. Gyorsan kiittam a boromat. Tényleg kurva jó volt. Aztán föl pattantam, mennem kell, mert a barátom megharagszik rám. A ház mögött egyszerűen átmásztam a kerítésen, és már ott is voltam az én otthonos, tágas nagy telkemen. Erősen fúj a szél, valami nagy teherautó a túlvégen vasdarabokat öntött le a platójáról.

A főnök, kérdeztem Sanyit. De ő csak megrázta a fejét. Ma sem jött. De hát meddig maradunk még itt? Rámutatott a dombocskára, amit épp csak megcsákányozott egy kicsit, mintha ennek el kéne tűnnie ahhoz, hogy mi elmehessünk innen. Lehet, hogy igaza volt, és el kellett volna szöknöm. De mikor lesz nekem olyan jó barátom, mint a Sanyi. Meg aztán hová mehetnék? Haza, anyámhoz? Öt éve nem láttam. Lehet, hogy haragszik. Ahhoz a nőhöz, aki a feleségemnek képzei magát? Részeg voltam, mikor az anyakönyvvezető elé vonzolt. Úgy meg nem érvényes az egész. Ugye, hogy nem? Kell lennie valami igazságnak is a világban. Ha nem lenne, meg kéne bolondulni. Szóval maradok inkább. De azért a főnökben töretlenül bízok. Ha ma nem tudott jönni, majd eljön holnap.

Mi a fasz az, kérdeztem.

Nem látod? Vastelep leszünk.

Az jó. Szeretem a vas szagát. Mutattam Sanyinak, hogy menjünk kicsit odébb az ásással, mert túl közel vagyunk a házicskóhoz, ránk dőlhet a kerítés, és a végén még ki tudja, mi minden történhetne. Kettőt léptünk jobbra, aztán én is föl kaptam a csákányt, amit Sanyi előrelátóan odakészített, és elkezdtük úgy igazán. Délre kialakult a nagy helyzet, egy gömb alakú fekete követ kezdtünk körbeárkolni.

Ez valami régi ágyúgolyó, kérdeztem délután kettőkor.

Nem, felelte Sanyi háromkor. Egyszerű kő. Nem is gömbölyű. Pedig az volt. Nem tudom, minek kellett ezt letagadni.

Hat fele vasrudakat hoztunk föl a lerakott halomból, aztán szép lassan, centiről centire, mindenféle ékeket aláverve a rudaknak, kiemeltük a követ, legyen kő, ha Sanyi annyira köti magát a dologban, és egy kicsit följebb kialakított mélyedésbe állítottuk. Ez a mélyedés nem volt nagyobb, mint egy lavór, talán még annyira se volt mély, de szükség volt rá, nehogy ez a nagy dög elinduljon lefelé az enyhe lejtőn, és kárt tegyen a telepben. A golyó után maradt üreg sokkal nagyobb volt, mint reméltük. Legyen azért csak golyó, hadd legyen meg nekem is az örömöm. Az üreg meg mind a kettőnket nagyon megörvendeztetett. Jóformán kész voltunk. A ház felé még azért szórtunk föl földet, alul elegyengettük, ide már beférhetett egy kocsi, és a golyó miatt talán egy kis árnyékot is fog kapni még nyáron is.

Aztán váratlanul este lett, és mi még másnap is a mélyedést rendezgettük, szélesítettük. Ebédelni felültem a vasgolyó tetejére, mert egyre biztosabb lettem abban is, hogy ez, ha már golyó, akkor csakis vasból lehet, a kedvenc anyagomból. A vastelepnek mégse nagyon örültem. Délelőtt megint jött egy teherautó, de a főnök megint nem érkezett meg.

Szóval mikor a golyó tetején eddegéltem bicskával a konzervdobozból valami löncshúst, és sört is kortyoltam hozzá, az öreg a szomszédban egy pillanatra megjelent az udvaron. Odaintett nekem, én meg bólogattam, hogy igen, szép az idő, bár a nap nem süttött épp. A mi oldalunkon a máglya megfeketedett üszke között észrevettem egy görcsös szőlőtőkét. Na, lehet, hogy ennek a levét ittam én tegnap. Ha ugyan igazat mondott az öreg, vagy az az egykori szomszéd, aki már bölcsőbbnek látta odébbállni. Valami nem stimmel a dologban. Mindegy. Most az a fontos, hogy jóba lettem az öreggel. Ilyenkor nem szabad mindenbe belekötni. Az meg, hogy kivágtuk ezt a ritka szőlőfajtát, nem fontos. A haladás érdekében történt. A haladás, a haladás az viszont nagyon fontos.

Másnap jó reggelünk volt. Fél hétig aludtunk, és arra ébredtünk, hogy egy kocsi kanyarog a viskónk előtt, aztán megáll az újonnan kialakított kocsibeállóban. A főnök, ült föl a vackán Sanyi. Ki más lenne ilyen korán, kérdeztem. Most végre hazamegyünk, gondoltam, azzal kipattantam a helyemről, és mire a kocsiajtó csapódását hallottam, már bele is bújtam a kék kezeslábasomba, magamra dobtam egy vékonyabb pufajkát, és kinyitottam bebüdösödött kunyhónk ajtaját. Alighanem az öregeknél sem lehet ilyen büdös reggelre.

Alighogy kiléptem a házból, és még meg se szokta a szemem a világot, mikor egy pofon csattant az arcomon. Mi van, bazmeg, te ezekkel barátkozol? Ehhez nem voltam hozzászokva. Megpofozott? A főnök az egyáltalán? Az a rendes ember. Ha pedig ő, akkor lehet, hogy tényleg hibáztam? Csak úgy lehet. Nem kellett volna. De most már nem lehetett meg nem történtté tenni.

Levonom a pénzedből.

Kitől tudtad meg?

A Sanyitól, mondhatnám, ha össze akarnálak ugrasztani titeket. De nem mondom, mert átkozottul rendes vagyok, és tulajdonképpen szeretlek is benneteket. Csak nem képzelted, hogy én nem tudok meg mindent, ami itt történik? Hogy te csinálhatsz bármit is a saját szakálladra? Ki vette meg ezt az egész szart, ahol te most ingyen lakhatsz? Kinek a pénzéből van ez az egész? És még tőlem mered megkérdezni, hogy honnan tudtam meg? Talán elszámolással tartozom neked? Talán én eszem a te kenyeredet? Neked itt luxusellátásod van, kint vagy a zöldben, örülj, hogy én jöttem ezt megbe-

szélni. Bevallom, én hülye, abban bíztam, hogy mire legközelebb jövök, már elsöprik ezt az utolsó ellenséges házat is. Azért halogattam a látogatásom időpontját. Erre mi történik, hogy ti az arcomba köptök. De most már nekem kell a kezemből vennem a dolgot. Otthagytott, elindult az öregek telke felé, egyenest az orra után, amerre a házat látta. Belerúgott a drótkerítést tartó egyik kikorhadt fába, a kerítés bedőlt az öregek telkére, rá a sárga és krémszínű nárciszokra, majd átballagott a ledőlt dróthálón, mintha egy hídon kelne át. Már az ablakot is megzörgette. Hallottam, hogy az ökle fémesen koppan, tehát nyilván felhúzott egy bokszert.

Sanyi csak ekkor botorkált elő, még látta eltűnni a főnököt a szomszédos ház sarkán, odasompolygott a kocsihoz, benézett, és csak annyit mondott: Egyedül van.

Már én is ott álltam mellette. Fölkaptam a csákányomat. Sanyi nem szólt semmit, de ő is ugyanazt tette, és elindultunk. Átkeltünk a dróthídon a nárciszok fölött. Nekem egy kicsit remegett a lábam. Nem szeretem az ilyen dolgokat. De hát lépni kellett.

Bentről ideges kiabálás hallatszott.

Értsék meg, hogy az önkormányzatban a maguk telkét is nekem ígérték. Kétféle tette le készpénzben.

Amikor beléptünk, az öregasszony ájultan hevert a földön. Csak nem az jutott eszébe, hogy ellenálljon a főnöknek? A hülye. Felemeltem a csákányomat, és egyetlen ütéssel beszakítottam ennek az ordítózó baromnak a tarkóját. Megremegett. A hangja elfulladt. Olyan erővel fordult meg, hogy a csákány nyelét kitepte a kezemből, sőt én magam is megtántorodtam.

Ki hívott titeket?

Hátrahököltem. Észrevettem, hogy nincs is a kezén bokszert. A néni ugyanakkor fölpattant, mint aki új erőre kapott a föld érintésétől, most ő ragadta meg a csákány nyelét, és elkezdte rángatni, mintha ki akarná mozdítani a helyéből. Olyan volt, mintha valami távirányítót vagy egyenesen egy számítógépes egeret kezelne. Mert ahogy ő a kormányrudat ide-oda, föl és le mozdíttatta, úgy szaladt föl és le a főnök szája sarka meg orra. Mintha egy báb arca lett volna.

Akkor a csákány kilazult, és nagy puffanással leesett a földre. A főnök hátranyúlt a tarkójához. Mi a picása volt ez, kérdezte, előrevette a kezét, de az még véres se volt. Ekkor az öregember az egyik tele sörösdobozt kapta föl azokból, amiket még tegnapelőtt én hoztam, és úgy fejbe vágta vele, hogy az azonnal szétpukkant. Mindenhová szétfröcskölt a sör, még a szemembe és a számba is jutott. Keserűnek és sárgának láttam a világot, a hab kicsapott a főnök száján. Jó, én elmegyek innét, kezdte, elindult kifelé, de átesett a küszöbön, és arccal az egyik járólapra zuhant. Volt valami szemrehányó abban, ahogy ott feküdt.

Vigyük vissza a kocsijába, mondta Sanyi, a piczába elhúzhat.

Most akkor ki fog innen elengedni minket, kérdeztem.

Hová mennének, nevetett a néni, és kihozott mind a négyünknek egy-egy kupica rumot. Gyorsan föl is hajtottuk. De aztán meg kellett fogni a főnököt, és vinni, mielőbb, hogy már ne is kelljen többet látnunk. Beültettük a vezetőülésre, megfogta a kormányt. Na tűzz el innen, bazmeg, morogta Sanyi. Félrehúzódtunk, hogy legyen helye kifarolni. De a kocsi nem mozdult. Egyszer a motor egy halkat köhögött, aztán megint semmi. Csak a slusszkulcs elfordításának halk zaja. Úgy látszik, valami baj lehetett a gyújtással.

Kilencre már a városban kell lennie, mondta Sanyi, és cigarettára gyújtott. Én is követtem a példáját. Az öreg nő eltűnt a házban, a férje újra felállította a drótkerítést, és az ósdi faoszlopot így kezelt szilárdan kiékelni.

Valamit csinálni kell, mondta Sanyi, és elindult a bódénk felé. Fölkapta a szívlapátot, nekem odaadta a kisebbet. Megálltunk az autó fölött a földkupacnál. Nem is föld volt ez, inkább amolyan sárgás agyag sok kővel. Elkezdtek hányni a kocsira. Az első rögök úgy kopogtak, csak még hangosabban, mint egy temetéskor.

Mikor már félig betemetettük, és éppen csak a motorháztető ezüstje látszott ki, azt mondta Sanyi, hogy kellett volna valamit mondani az életéről, az érdemeiről.

Nem tudunk róla semmit.

De azért mégiscsak rendes ember volt.

Az. Feleltem.

Akkor imádkozunk. Elmormoltam egy miatyánkot, ha már annyira akarja, aztán megint nekiveselkedtünk. Tíz perc múlva a domb ugyanolyan volt, mint három napja. Csak persze fű nélkül.

Akkor hallok ám, hogy megszólal a kunyhóban az egyikünk mobilja. Rohanok be, persze a Sanyié, nézem, ki keresi, hátha a húga, mert neki van egy húga, de az van kiírva, hogy a főnök. Mi az isten. Csak nem a túlvilágról hív? Vagy nem is ő volt az? De jó lenne!

Fölveszem. Ordítás. Mi a szart csináltatok velem, Sanyikám? Hol vagyok? Azonnal engedjétek ki innen.

Igenis, felelem.

De siessetek, nem várok sokat.

Persze. Csak egy kis félreértés volt ez, motyogom, mint mikor valaki fölébred, és nem tudja, jó vagy rossz, hogy nem kell tovább basznia azt a nyúlszájú nőt, akivel az előbb, ezek szerint álmában, találkozott. Mindig ezek a hülye álmok. Ha nem lennének, semmi baja nem lenne az embernek.

Visszamentem, Sanyi meg ott ül a halom tetején, és kérdően néz. Ki keresett?

A főnök.

Ez? Vág egy nagyot a sarkával a friss földhányásra, mire lent valami üvegcsörömpölés hallatszik, és az egész halom vagy tíz centit megsüllyed. Ugyanakkor a viskóban újra megszörren a mobil, most az enyém. Ugrom, hogy fölvegyem, de Sanyi, pedig nem szokása, rám ordít. Hagyjad! Gyere inkább nekem segíteni.

Azt üzenté a főnök, kezdtem mondani, mert megértem végre, mire kíváncsi Sanyi, azt üzenté, hogy azonnal ássuk ki. Azt hiszem, nagyon rábaszunk erre.

Lehet. Mondta, és nekifeszült a vasgolyónak.

Szinte sikoltva kérdeztem: Mit csinálsz? De akkor a szomszédban az öreg hirtelen ledöntötte a kerítést, aminek a felállításán félórája mesterkedett, és jött át. Odaállt Sanyi mellé segíteni. Magdi, gyere, kiabált a feleségének. Az öregasszony konyhai kötényben rohant ki, és ő is nekifeszült a lusta tárgynak. Akkor a golyó moccanni látszott egyet. Megint megszörrent a mobil.

Utolsó figyelmeztetés. Ránéztem az előttem heverő lapátra. Három ütés az élével. Persze Sanyival kell kezdjem. Aztán félóra alatt leások a kocsiajtóig. Alighanem örökre hálás lesz nekem a főnök. Én leszek a jobbkeze, hozzám adja feleségül a lányát. Na, azt talán nem. A régi feleségét.

Odaléptem, és én is nekifeszültem a golyónak. Megint egy moccanás, de aztán semmi. Akkor jött egy varjú, egy nagy, dolmányos varjú, és ráállt a golyóra. Lépegetni kezdett rajta, és a golyó nagyon lassan megindult. Nem is értem, hogy bírta ki ezt a lassúságot. Közben letről lövöldözés hallatszott. Úgy látszik, pisztollyal próbál utat törni magának a földön át, röhögtem Sanyira, de ő szájon vert, hogy vérezni kezdett a fo-

gam. Ma már a második. De igaza volt. Sanyi nagyon jó ember. A golyó körülbelül a kocsi fölé ért, és hirtelen beomlott alatta valami.

Ennyi elég lesz, mondta az öreg.

Meghívom magukat ebédre, mosolygott az öregasszony.

Nekünk még nagyon sok munkánk van itt, vetettem ellen.

De azért elfogadjuk a meghívást, igazított ki Sanyi.

Perneczky Géza

HÁROM ETŰD

1. Lovak és gyerekek

Ahogy maga mögött hagyta a gyerekkorát, visszatekintve úgy látta, hogy csak egy kastélyszerű épület maradt meg belőle. Repkényvel befutott meredek falakkal, ha kívülről nézte, belülről egymásból nyíló világos szobákkal, amelyek, ahogy sorakoztak, egyre halványabbaknak látszottak.

A részletekre pedig úgy emlékezett, mintha az ablakokon jobbra-balra kitekintve tájakra nyílt volna kilátás. Élethűen berendezett dobozokat látott, amelyek mélységet és frissen zöldellő mezőket sejtettek. Ha rájuk gondolt, jól látta a szülővárosát is minden részletével. Középen a szentháromságszoborral megjelölt főteret, lejjebb a tó vizét és a távolban, a ködbe vesző túloldalán a kékes fátyolba vont, szelíd hullámvonallá simuló hegyeket. A közelben ott járt az utca népe, a sokaság. Délelőttönként a bevásárlásait végző asszonyok, délben az iskolából kirajzó táskás gyerekek, estefelé meg az idősebbek, ahogy óvatosan lépkednek. Vasárnap délután pedig megtelt az Erzsébet királyné útja, az a lejtős utca, amely a tóparthoz vezetett. Ellepték a partot az emberek, és ahogy közeledett az este, egyre hosszabb lett az árnyékuk az aranyló napsütésben.

Akkoriban még állt a nyitott zenepavilon rácsszerkezete lent a tóparti sétány mellett. Itt, a zenepavilon előtt látott először lovakat ugrató huszárokat, persze azokat is a napsütés karamellszíneivel kifestve. Nyáron történt, és az is biztos, hogy az ünnepség valamelyik vasárnapra esett. Meg nem mondaná ma már, hogy miféle ünnep lehetett – kisgyerek volt, és nem tartotta fontosnak, hogy odafigyeljen, amikor a felnőttek az okairól beszéltek. Csak arra emlékezett, hogy az egész család ott ült azoknak a teraszoknak az egyikén, amelyek a part menti szállodához tartoztak, és lépcsősen voltak elosztva, ahogy a sétány felé lejjebb ereszkedtek. A pavilonban katonazenekar játszott, egyébként azonban nem ez volt az igazán érdekes. Mindenki a huszárokat nézte, akik előrukkoltak, és mutatványokat végeztek.

Egy lekváros lángos volt spárgán fölakasztva olyan magasra, hogy a lángos a lovon ülő embernek éppen a szájamagasságában legyen. A huszárok pedig – talán négyen vagy öten lehettek – hátratették a kezüket, körülbelül úgy, ahogyan később, az iskolában, az óra alatt kellett hátratenni a kezét. És a combjukkal irányítva a lovakat, megpróbálták közelebb jutni a lángoshoz, hogy nagyokat haraphassanak belőle – miközben az arcuk csupa lekvár lett. A lángosba egy ezüst pénzérme volt belesütve, és az volt